

Temat: Znam „ Pana Tadeusza”?

(1 godz. lekcyjna)

TEST

Sprawdź, czy udało Ci się wychwycić główne wątki *Pana Tadeusza*. Test przeznaczony dla tych, którzy czytali całą epopeję!

Poniżej znajdziesz wiele cytatów z *Pana Tadeusza*. Twoje zadanie polega na napisaniu, z jakimi sytuacjami z akcji utworu kojarzysz przytoczone fragmenty. Każdą

z nich krótko opisz. Za każdy prawidłowo rozpoznany cytat przyznaj sobie trzy punkty.

DOBRA RADA: Przy każdym cytacie podano numer księgi i wersu, skąd został zaczerpnięty. Ale, jeśli już zajrzysz do tekstu, nie należa ci się punkty za to zadanie.

Sprawdź i prześlij uzyskaną punktację.

1. Tu przerwał, lecz róg trzymał, wszystkim się zdawało, Że
Wojski wciąż gra jeszcze, a to echo grało.

(Księga IV, w. 694-695)

.....
.....

1. Wielkie sądy Boże!
Prawda! prawda! więc to ty? i tyżeś to, Jacku
Soplico? pod kapturem? żyłeś po żebracku! Ty,
którego pamiętam, gdy zdrowy, rumiany, Piękny
szlachcic, gdy tobie pochlebiały pany, Gdy za tobą
kobiety szalały!

(Księga X, w. 700-705)

.....
.....

1. Poloneza czas zacząć. - Podkomorzy rusza I z
lekka zarzuciwszy wyloty kontusza,
I węża podkręcając, podał rękę Zosi,
I skłoniwszy się grzecznie, w pierwszą parę prosi.

(Księga XII, w. 762-765)

.....

-
1. Biegał po całym domu i szukał komnaty,
Gdzie mieszkał, dzieckiem będąc, przed dziesięciu laty.
Wchodzi, cofnął się, toczył zdumione źrenice
Po ścianach: w tej komnacie mieszkanie kobiece?

(Księga I, w. 73-76)

.....

.....

1. Było to za Kościuszki czasów; Pan popierał Prawo
trzeciego maja i już szlachtę zbierał, Aby
konfederatom ciągnąć ku pomocy,
Gdy nagle Moskwa zamek opasała w nocy...

(Księga II, w. 285-289)

.....

.....

1. Wszyscy dybią na r y d z a; ten wzrostem skromniejszy I
mniej sławny w piosenkach, za to najsmaczniejszy,

(Księga III, w. 266-267)

.....

.....

1. Ostrzegam tylko wcześniej: niech Brat Tadeusza Nie
namawia, kochać się w Zosi nie przymusza, Bo serce
nie jest sługa, nie zna, co to pany,
I nie da się przemocą okuwać w kajdany.

(Księga III, w. 488-491)

.....

.....

1. Panie Hrabia (...)
Czy nie dosyć się jeszcze Pański honor plami,
Że Pan jadasz i pijasz z temi Soplicami?
Trzebaż jeszcze, aby mnie, zamku urzędnika,
Gerwazego Rębajłę, Horeszków klucznika,
Lżyć w domu Panów moich? I Panże to zniesie?"

(Księga V, w. 624-630)

.....

.....

1. Niech żyją Horeszkowie, wiwant Półkozice!
Wiwat Klucznik Rębajło! Hajże na Soplice!

(Księga VII, w. 489-490)

.....

.....
1. Dziewięć rur wymierzyli prosto w łeb Klucznika; On
leci na strzał, kręcąc ostrze Scyzoryka.
Widzi to Ksiądz, zabiega Klucznikowi drogę. Sam
pada i podbija Gerwazemu nogę.
Upadli, właśnie kiedy pluton ognia dawał...

(Księga IX, w. 717-723)

.....
.....

1. Tadeusz, biorąc dary i całując rękę,
Rzekł: "Pani! Już ja muszę pożegnać Panienkę;
Bądź zdrowa, wspomnij o mnie i racz czasem zmówić
Pacierz za mnie! Zofijo!..." Więcej nie mógł mówić.

(Księga X, w. 340-343)

.....
.....

1. Moją konfederacką ogłaszam wam łaską: Że
Jacek wierną służbą i cesarską łaską Zniósł
infamiji plamę, powraca do cześci
I znowu się w rząd prawych patryjotów mieści

(Księga XI, w. 266-269)

.....
.....
.....

1. "Jenerale! - rzekł - ciebie długo Litwa nasza
Czekała... długo, jak my Żydzi Mesyjasza. Ciebie
prorokowali dawno między ludem Śpiewaki,
ciebie niebo obwieściło cudem. Żyj i wojuj, o, ty
nasz!..."
Mówiąc, ciągle szlochał.
Żyd poczciwy Ojczyznę jako Polak kochał!

(Księga XII, w. 754-759)

.....
.....

1. Udało mi się nieraz do kraju przedzierać,
Rozkazy wodzów nosić, wiadomości zbierać,

(Księga X, w. 841-842)

.....
.....

1. Tyś wątek spisku, tyle lat snowany, splątał! Cel
wielki, który całe życie me zaprzętał,
Ostatnie moje ziemskie uczucie na świecie,
Którem tulił, hodował, jak najmilsze dziecię, Tyś
zabił w oczach ojca, a jam ci przebaczył!

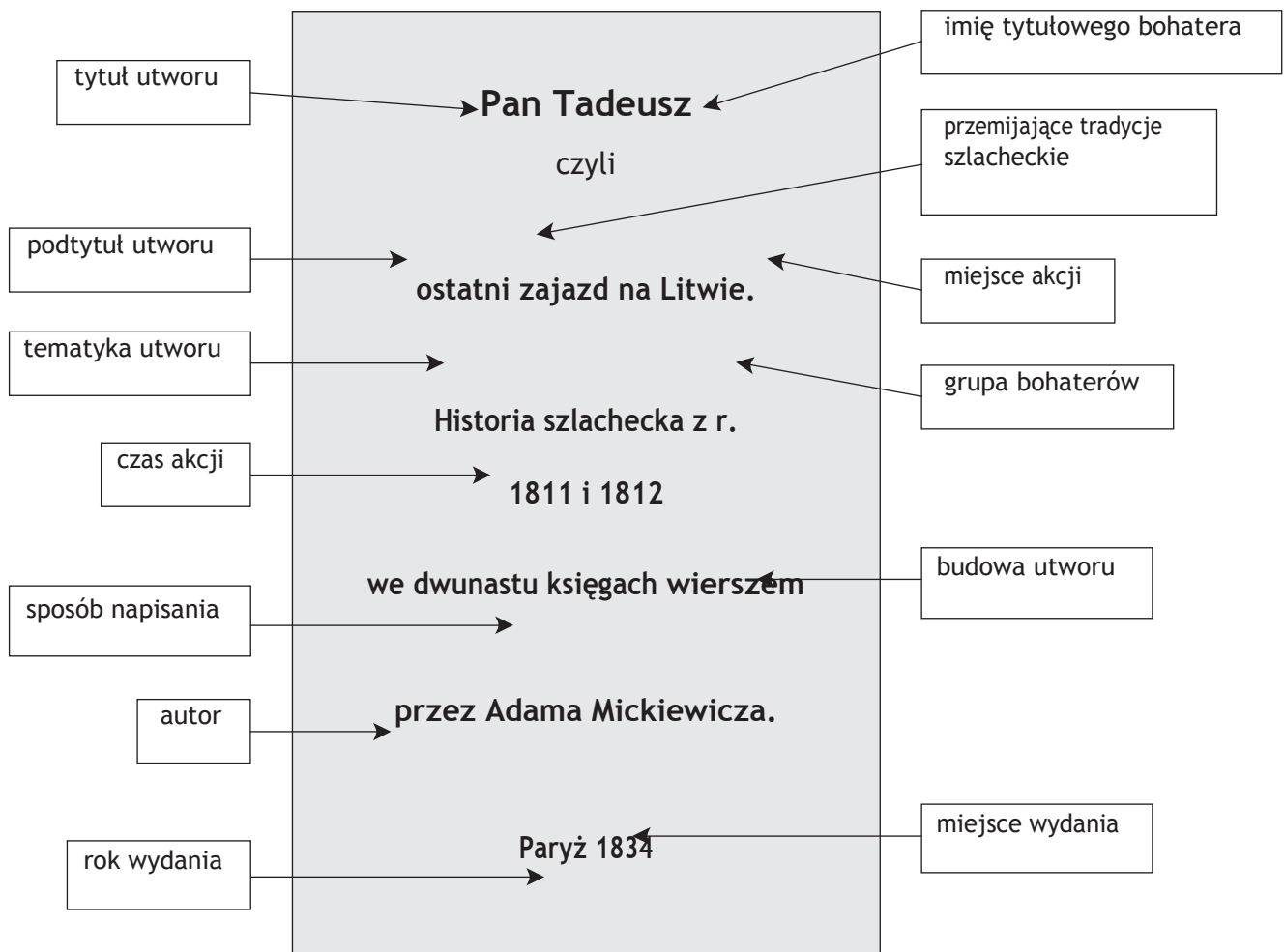
Suma punktów: 45

Powinieneś bądź powinnaś rozpoznać co najmniej 12 cytatów. **Jeśli zatem uzyskałeś albo uzyskałaś mniej niż 36 punktów, przeczytaj *Pana Tadeusza* ponownie.**

Temat: Geneza „Pana Tadeusza” w świetle Epilogu.

(2 godz. lekcyjne)

1. Analiza karty tytułowej

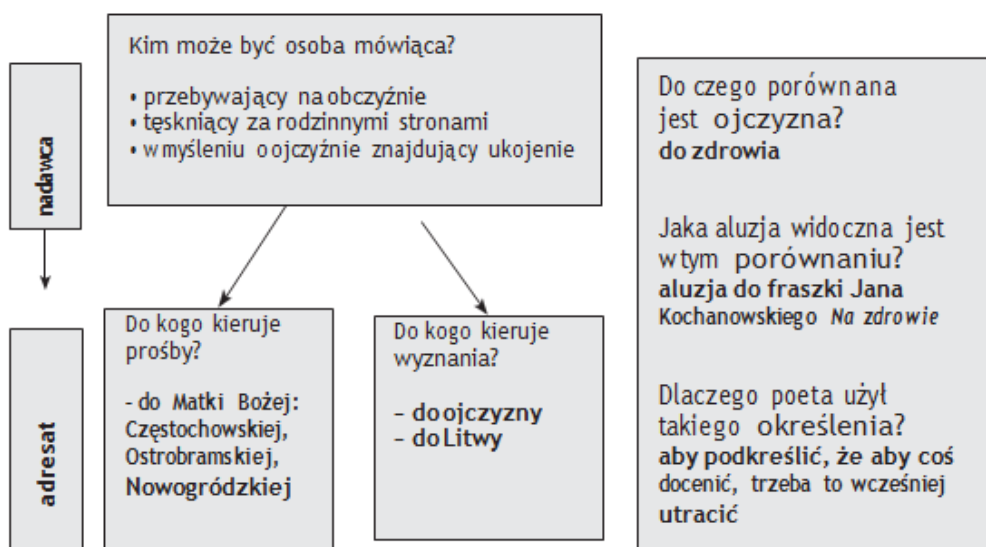
miejsce akcji = na Litwie (w fikcyjnym Soplicowie, majątku szlacheckim, niedaleko niego znajduje się zamek Horeszków, karczma, zaścianek szlachecki Dobrzyn)

czas akcji = lato 1811 r. (5 dni) i wiosna 1812 r. (1 dzień)

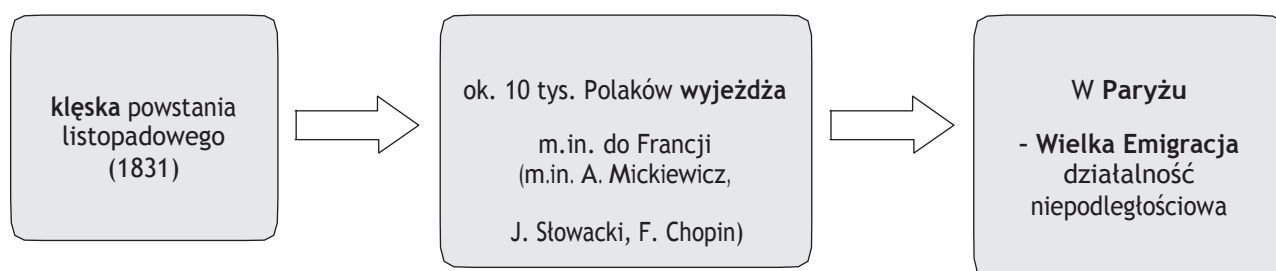
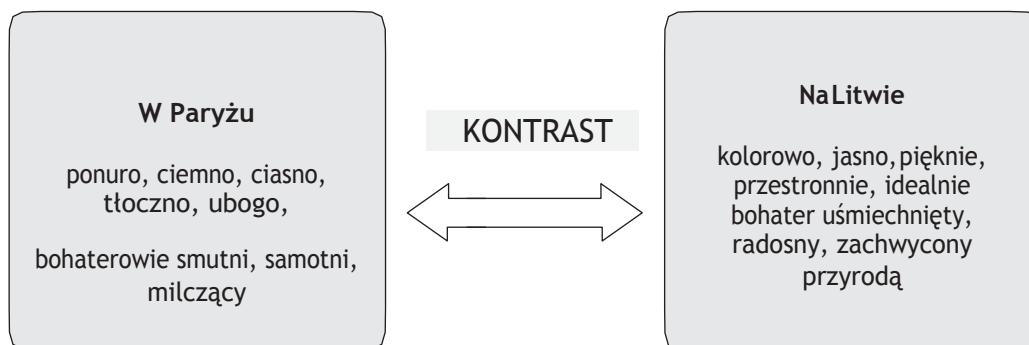
zajazd - w czasach staropolskich zbrojne wyegzekwowanie postanowień sądu, dochodzenie swoich praw przez szlachtę za pomocą ataku oddziału zbrojnego (zwołanego np. pospolitego ruszenia, grupy popierającej szlachcica), czasem zdarzały się zajazdy, które były samosądami (np. odbierano jakieś dobra bez wyroku sądu)

2. Epilog- czyli zaczynamy od końca

„Litwo ojczyzno moja”

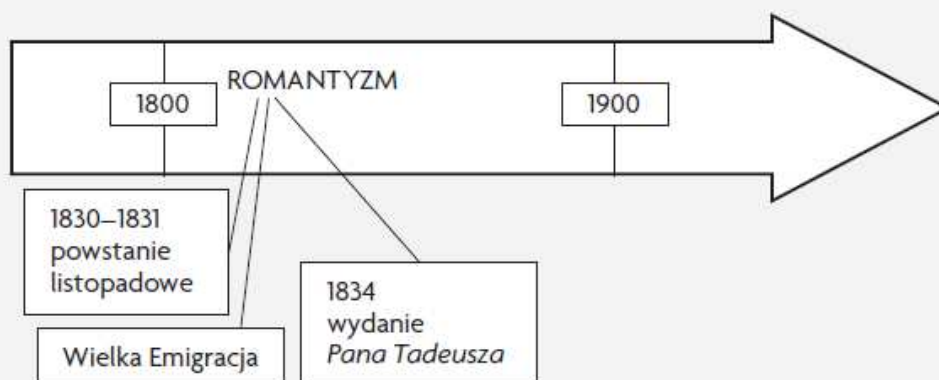
„Na paryskim bruku”- Wielka Emigracja

emigracja - wyjazd za granicę na dłuższy czas lub na stałe, dobrowolnie lub przymusowo, z przyczyn np. politycznych, gospodarczych, religijnych

Powstanie „Pana Tadeusza”

pomysł = gdy Mickiewicz przebywał na dworze hrabiego Józefa Grabowskiego, gdy starał się dotrzeć na ziemię objęte powstaniem (1831 r.)

- Adam Mickiewicz był członkiem Wielkiej Emigracji, musiał opuścić swoje rodzinne strony, nie czuł się dobrze w Paryżu, bardzo tęsknił za ojczyzną;
- w Inwokacji wspomniął bliskie mu wizerunki Matki Bożej, odwołał się też do wydarzenia z dzieciństwa (uzdrowienie po wypadku)

epilog – finałowa część utworu epickiego lub dramatu, w której zawarte są zazwyczaj informacje o dalszych losach postaci, w dramacie jest to często wypowiedź skierowana do publiczności zawierająca wyjaśnienie zdarzeń, przestanie autora.

W Epilogu Adam Mickiewicz odwołuje się do czasów jemu współczesnych, opisuje okoliczności i wyjaśnia cel napisania utworu.

<i>O <u>tem</u> że <u>dumać</u> na <u>paryskim bruku</u></i>	miejsce powstania utworu
<i>Gdy ich co chwila <u>nowina przeraża</u></i>	tragiczne wieści z uciskanej coraz bardziej ojczyzny
<i>Bijąca z Polski jak dzwon ze <u>smętarza</u> (...) Gdy w niebie nawet nadziei nie widzą, Nie dziw, że ludzi, świat, sobie <u>ohdzą</u>, Że utraciwszy rozum w mękach długich, <u>Plwają na siebie i żrą jedni drugich.</u></i>	wśród polskiej emigracji panowały kłótnie i niesnaski
<i>Jedyne szczęście, kto w szarej godzinie <u>Z kilku przyjaciół</u> usiadł przy kominie, Drzwi od Europy zamykał hałasów, <u>Wyrwał się myślą ku szczęśliwszym czasom</u></i>	wspominanie dawnych czasów w grupie przyjaciół – próba ucieczki od bolesnej rzeczywistości
<i>I dumał, <u>myślił</u> o swojej krainie...</i>	
<i>O Matko Polsko! <u>Ty tak świeżo w grobie</u></i>	nieustający żal z powodu zaborów
<i><u>Złożona</u> – nie ma sił mówić o tobie!</i>	
<i>Dziś dla nas <u>w świecie nieproszonych gości</u></i>	Polacy nie byli mile widziani w Paryżu, nie czuli się tam dobrze
<i>W całej przeszłości i całej przyszłości Jedna już tylko jest kraina taka, W której jest trochę szczęścia dla Polaka: <u>Kraj lat dzieciennych! On zawsze zostanie</u> Święty i czysty jak pierwsze kochanie</i>	wspomnienia przynosiły ukojenie, prowadziły do idealizacji miejsc i zdarzeń z przeszłości
<i>Jakże tam wszystko do nas należało! Jak pomnim wszystko, co nas otaczało</i>	
<i>I przyjaciele wtedy pomogli rozmowie, <u>I do piosnki rzucali mnie słowo za słowem</u> –</i>	w utworze są zawarte wspomnienia wielu osób
<i>Jak bajeczne żurawie (...) Każdy ptak chłopcu jedno pióro zrzucił, On zrobił skrzydła i <u>do swoich wrócił...</u></i>	utwór pozwala się przenieść w czasy i miejsca szczęśliwe

Silna tęsknota za ojczyzną to **nostalgia**.

